

Ikt.szám: 91810-A/347/2023.

Rábaparti Integrált Szociális Intézmény Vas Vármegye

Hármashatár Lakóotthon Szentgotthárd

9970 Szentgotthárd, Május 1. út 19.

SZAKMAI PROGRAM

a pszichiátriai betegek lakóotthonának működéséhez

2023. év

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet 5/§. (1) bekezdés d. pontja írja elő, hogy a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézménynek rendelkeznie kell Szakmai Programmal.

A Szakmai Programnak tartalmaznia kell

- I. a szolgáltatás célját, feladatát, így különösen
 - ♦ a megvalósítani kívánt program konkrét bemutatását, a kapacitások, a nyújtott szolgáltatási elemek, tevékenységek leírását;
 - ♦ más intézményekkel történő együttműködés módját;
- II. az ellátandó célcsoport jellemzőit;
- III. a feladatellátás szakmai tartalmát, módját, a biztosított szolgáltatások formáit, körét, rendszerességét, a gondozási, rehabilitációs és fejlesztési feladatok jellegét, tartalmát;
- IV. az ellátás igénybevételének módját;
- V. a szolgáltatásról szóló tájékoztatás helyi módját;
- VI. az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályokat.

A rehabilitációs célú **Hármashatár Lakóotthon Szentgotthárd**, a *Rábarparti Integrált Szociális Intézmény Vas Vármegye (székhely: 9970 Szentgotthárd, Hunyadi u.29.)* szervezeti egységeként, de különálló épületben működő 14 férőhelyes (*telephely: 9970 Szentgotthárd, Május 1. u. 19.*) intézménye. Az ország legnagyobb krónikus pszichiátriai betegeket gondozó bentlakásos otthonához kapcsolódóan, átmenetet képez az intézményi létből a reintegráció és a rehabilitáció felé.

A *rehabilitációs célú lakóotthon* az intézményben élők elhelyezési körülményeit, életminőségét javító, személyiségük komplex fejlesztését célzó sajátos és nagymértékű szabadságot biztosító ellátási forma. A szociális segítő közreműködésével működő lakóotthon 14 pszichiátriai beteg részére nyújt életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást.

A fent említett szakmai célok megvalósítása érdekében egy komplex szakmai programot dolgoztunk ki az egyénileg szükséges külön szolgáltatások figyelembe vételével, ami tartalmazza a pedagógiai, mentális és egyéb segítségnyújtási feladatokat. Főbb elemei az önállóságra való nevelés kapcsán a megfelelően alkalmazott pszichoedukációs és az ehhez kapcsolódó szocioterápiás eszközrendszer, valamint a munkavégző képességmegőrzését lehetőség szerinti fejlesztést célzó foglalkoztatás biztosítása.

I. A SZOLGÁLTATÁS CÉLJA, FELADATA

A lakóotthoni elhelyezéssel olyan gondozási formát kívánunk biztosítani pszichiátriai betegeink számára, mely illeszkedik a korszerű és differenciált gondozáshoz, ugyanakkor a lehető legnagyobb szabadságot és önrendelkezést biztosítja számukra.

Valljuk, hogy minden beteg, ill. fogyatékos ember jogosult a közösségi életre, a reintegrációra. Az eredményes lakóotthoni felkészítéssel, majd az elhelyezéssel is biztosítani szeretnénk az ellátottak részére a korszerű és jogszerű pszichoszociális gondozást, építve az egyén szükségletei által meghatározott öntevékenységre. A cél eléréséhez felhasználjuk az igényeket átfogóan lefedő komplex orvosi és pszichoszociális intervenciókat, a maximális készségfejlesztést, a szükséges támogatás biztosítását az aktivitásra, reintegrációra.

Fontos célkitűzés, hogy a rehabilitációs célú lakóotthonban mindenkiben – lakó és gondozó – tudatosuljon, hogy ki miben dönthet, kinek mikor, miben van választási joga, az életvitel milyen területei azok, ahol csak a lakónak, vagy csak a személyzetnek vannak kompetenciái és melyek azok a területek, ahol kompromisszum eredményeként születnek a döntések.

Az egyéni kompetenciával hozott döntéseket mindenkinek tiszteletben kell tartania, hisz csak így biztosítható, hogy ne csorbuljon az emberi méltóság és érvényesüljenek az emberi jogok. A kompromisszumként született döntést (a lakó részéről abban, hogy „mit szeretnék”, – a személyzet részéről abban, hogy „mire van lehetőség” mindenkinek sikerként kell megélni. Fontos, hogy a lakóotthonban élő közérzete jó legyen, tudja, hogy az ő választása, hogy itt él. Érezze, hogy mindennapjai során az őt közvetlenül érintő személyes ügyekben ő dönthet és vágyait – a lehetőségekhez mérten – meg tudja valósítani. Nyíltan megfogalmazhatja kifogásait is, kérdéseire őszinte választ várhat. Környezete olyan, amely biztosítja a személyes szükséglet terén a választási lehetőséget.

I.1. Az intézményi ellátás során nyújtott szolgáltatáselemek, tevékenységek leírása:

a. tanácsadás: az igénybe vevő, vevők szükségleteinek kielégítésére (problémájának megoldására, illetve céljai elérésére) irányuló, megállapodáson, illetve együttműködésen alapuló, tervszerű segítő kapcsolat, amely során számba veszik és mozgósítják az igénybe vevő, vevők saját és támogató környezete erőforrásait, továbbá azokat a szolgáltatásokat és juttatásokat, amelyek bevonhatók a célok elérésébe, újabb problémák megelőzésébe,

b. *gondozás*: az igénybe vevő bevonásával történő, tervezésen alapuló, célzott segítség mindazon tevékenységek elvégzésében, amelyeket saját maga tenne meg, ha erre képes lenne, továbbá olyan rendszeres vagy hosszabb idejű testi-lelki támogatása, fejlesztése, amely elősegíti a körülményekhez képest legjobb életminőség elérését, illetve a családban, társadalmi státuszban való megtartását, visszailleszkedését,

c. *étkeztetés*: gondoskodás hideg, illetve meleg ételről

d. *felügyelet*: az igénybe vevő lakó- vagy tartózkodási helyén, illetve a szolgáltatásnyújtás helyszínén lelki és fizikai biztonságát szolgáló, személyes vagy technikai eszközzel, eszközökkel biztosított kontroll,

e. *háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás*: az igénybe vevő segítése mindennapi életvitelében, személyes környezete rendben tartásában, mindennapi ügyeinek intézésében, valamint a személyes szükségleteinek kielégítésére szolgáló lehetőségek és eszközök biztosítása,

f. *szállítás*: javak vagy szolgáltatások eljuttatása az igénybe vevőhöz, vagy az igénybe vevő eljuttatása a közszolgáltatások, szolgáltatások, munkavégzés, közösségi programok, családi kapcsolatok helyszínére, ha szükségleteiből adódóan mindezek más módon nem oldhatóak meg, az intézmény költségvetési helyzetének függvényében, az intézményvezető döntése alapján, önköltségszámításon alapuló térítési díj ellenében

g. *készségfejlesztés*: az igénybe vevő társadalmi beilleszkedését segítő magatartásformáinak, egyéni és társas készségeinek kialakulását, fejlesztését szolgáló helyzetek és alternatívák kidolgozása, lehetőségek biztosítása azok gyakorlására,

h. *lakhatás*: az életkorhoz, egészségi állapothoz, családi állapothoz vagy helyzethez igazított, rövid vagy hosszú távú lakhatási lehetőség, amely elősegíti a személyes biztonságot és az emberi méltóság megőrzését, a tanulásban, a foglalkoztatásban és a közösségi életben való részvételt, illetve a családtagok közötti kapcsolat fenntartását,

i. *közösségi fejlesztés*: egy településrész, település vagy térség lakosságát érintő integrációs szemléletű, bátorító- ösztönző, informáló, kapcsolatszervező tevékenység, amely különböző célcsoportokra vonatkozó speciális igényeket tár fel, szolgáltatásokat kezdeményez, közösségi együttműködések valósít meg.

Más intézményekkel történő együttműködés módja

Lakóotthonban elhelyezett lakóink is részt vesznek a társintézmények által szervezett sport és kulturális rendezvényeken, Intézményünk évente megrendezi a hagyományos Sport és Kulturális Találkozót, a „Juniális”-t, melyen több intézmény lakói jelennek meg.

Minden évben megszervezzük az Ellátotti Önkormányzati napot. A Speciális Olimpia szervezésében minden évben részt veszünk a Kékkúti

kerékpártúrán és a labdarúgótornákon. Sportoló lakóink számára sportegyesületi tagságot kezdeményeztünk. Tagjai vagyunk a Speciális Művészeti Műhelynek, melynek kiállításain és alkotótáborában aktívan részt veszünk. Lakóink a műhely filmes alkotótáborokban és egyéb pályázatokra készített filmjeikért számos díjat, elismerést kaptak.

II. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT JELLEMZŐI

A lakóotthonba olyan aktív korú pszichiátriai beteg kerül elhelyezésre, aki az egyéni rehabilitációs terv alapján eredményesen felkészült a lakóotthoni életformára és emellett

- önellátásra legalább részben képes,
- folyamatos, tartós ápolást, felügyeletet nem igényel,
- elégséges jövedelemmel rendelkezik az új életforma költségeinek viseléséhez,
- cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll ugyan, de gondnokával egyeztetve kikerülési kérelmét,
- intézményi elhelyezése során részt vett olyan szakértő bizottsági felülvizsgálaton, ahol lakóotthoni elhelyezését javasolták,
- az egyéni fejlesztési terv részét képező egyéni fejlesztő program lezárását követően elfogadja az elhelyezést,
- minimum hat hónapos integrációs időszakot töltött a székhely intézményben.

III. A FELADATELLÁTÁS SZAKMAI TARTALMA, MÓDJA, A BIZTOSÍTOTT SZOLGÁLTATÁSOK FORMÁI, KÖRE, RENDSZERESSÉGE, A GONDOZÁSI, REHABILITÁCIÓS ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK JELLEGE, TARTALMA

A COVID 19 járvány nagymértékben átalakította az intézmény és vele együtt a lakóotthon 2020. évi munkáját és megalapozta a 2021. év tervezését is. A 2020. évben megteremtettük a járványügyi védekezés eszközeit és módjait. A járványügyi elkülönítés, izoláció tárgyi feltételeit a székhelyintézményben valósítottuk meg. A 2021. évben a szükséges járványügyi intézkedés a szakmai eljárásrendekhez igazodva kerülnek meghatározásra, illetve módosításra. 2021. évben is törekszünk az ellátottak és a munkavállalók járványügyi védekezéssel kapcsolatos tájékoztatására és vakcináció szükségességének hirdetésére. Szakmai tevékenységünket a járványügyi korlátozások betartása mellett, a lehetőségek minél jobb kihasználásával igyekszünk végezni.

A COVID 19 járvány miatti korlátozások a terápiás lehetőségeket is nagymértékben befolyásolja. A szocioterápiás és szabadidős tevékenységet a járványügyi szabályok betartásával, kiscsoportos formában, lehetőség szerint a szabad levegőn végezzük. Nagyobb

hangsúlyt fektetünk az egyéni terápiás lehetőségekre, ezen belül is a hozzátartozókkal, ismerősökkel való kapcsolattartás segítésére. A tervezett programok és terápiás tevékenységek megvalósíthatósága, illetve a megvalósítás módja az aktuális korlátozások függvényében történik majd az év folyamán.

A lakóotthonban elhelyezett személy részére biztosítani kell az életvezetési, pszichés, mentális, szociális, valamint foglalkoztatáshoz való segítségnyújtást:

- a lakóhelyi, munkahelyi feladatok és a szabadidő eltöltésének szétválasztását, lehetőség szerinti foglalkoztatást,
- szabadidős tevékenységeket, ill. azok szervezését,
- az ellátást igénybe vevő életkörülményeivel kapcsolatos problémák önálló megoldását, szükség esetén segítséget a döntések meghozatalához,
- az ellátást igénybe vevő szükségletei szerinti szolgáltatások elérhetőségének megkönnyítését.
- A normális napi életritmus kialakítása kapcsán figyelemmel kell lenni
 - a munkavégzésre, a szabadidő eltöltésére,
 - a munka és a szabadidő megfelelő arányára, továbbá
 - a lakóotthon fenntartásában vállalt feladatok ellátására.
- a társadalomban általánosan elfogadott normák szerinti életmód és életritmus kialakítását, gyakoroltatását,
- a mindennapi élethez szükséges praktikus ismeretek gyarapítását,
- a pénzkezeléssel kapcsolatos segítségnyújtást,
- különféle élethelyzetekből, körülményekből adódó problémák, konfliktusok kezelését, megoldásukhoz a szükséges segítségnyújtást,
- az intézmény közösségéhez tartozás tudatának megőrzését,
- a távlati cél elérése érdekében a külvilággal való kapcsolat (család, gondnokok, érdekvédelmi szervezetek, egyházak, önkéntes segítőkstb.) erősítését a kifelé nyitás érdekében,
- mindazon ellátási formák fenntartását, melyeket betegségükből adódóan igényelnek (szak/orvosi ellátás, egyéni és csoportterápiás lehetőségek biztosítása),
- fejlesztő foglalkoztatás megszervezését,
- mentálhigiénés szolgáltatás keretén belül – az egyéni rehabilitációs programban meghatározottak szerint – tanácsadást, életvitel javítását segítő programok szervezését, szabadidős programok tervezését, szervezését,
- A lakóotthonban elhelyezett személyek részére nyújtott szolgáltatások tartalmazzák:

- igény szerint az étkezést, ruházattal, textíliával való ellátást, a mentális gondozást, a jogszabályban meghatározott egészségügyi ellátást, valamint az önálló/bb életvitelhez szükséges feltételeket,
- a gondozó aktív kapcsolatot tart fenn a székhely intézmény szak/orvosaival, szükség esetén az intézményi szak/orvost, ügyeleti időben az ügyeletet teljesítő nővér értesíti. Amennyiben a lakó átmeneti állapotrosszabbodása miatt nővéri felügyeletre van szükség, úgy a lakó a székhely intézmény betegszobai részlegében kerül elhelyezésre.
- A lakóotthonban elhelyezett személyek egészségi és pszichés állapotuknak függvényében elsősorban szociális foglalkoztatásban esetleg szocioterápiás foglalkoztatásban vesznek részt.

Az intézmény önállóságot vár el lakóitól, ugyanakkor szükség esetén a megfelelő mértékű támogatást, segítséget nyújtja a rehabilitációs cél eléréséhez. Ennek érdekében a lakó életkörülményeivel kapcsolatos döntéseit, életvitelét a szociális segítők folyamatosan figyelemmel kísérik.

- ⇒ A lakóotthoni ellátásban részesülőkkel a gondozók és a rehabilitációs team tagjai - /szak/orvos, terápiás munkatársak, osztályvezető ápoló – egyéni rehabilitációs programot dolgoznak ki, melyben rögzítik az együttműködés szabályait, a segítségnyújtás formáit, meghatározzák a célokat és a várható eredmények elérésének módját, időtartamát.
- ⇒ A rehabilitációs program eredményeit a rehabilitációs team és az ellátott negyedévente értékeli, szükség esetén módosítják a tervet, majd közösen meghatározzák a további feladatokat.
- ⇒ A lakóotthonban a szociális segítő/k /szervezi/k/ a foglalkoztatást, a szabadidős programokat.

A lakók szabadidejüket önállóan tervezik, de igény szerint abban a segítő/k/ közreműködnek. A szabadidő eltöltéséhez a lakóotthonon kívül a székhely intézmény helyiségeit, eszközeit és szervezett programjait szabadon igénybe vehetik.

Rehabilitációs és fejlesztési feladatok jellege, tartalma

Az egyéni rehabilitációs programoknak megfelelően a lakók számára nyújtott életvezetési, pszichés, mentális, szociális és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó segítségnyújtási formák jelentenek elsődleges feladatot. A cél önállóságuk, függetlenségük megőrzése, a szükség szerinti támogatás, tanácsadás és életvitelt javító programok biztosítása.

Az egyéni rehabilitációs program tartalmazza:

- ⇒ az elérendő rövid és hosszabb távú célokat,
- ⇒ a várható eredmények elérésének módját, időtartamát, ütemezését,

- ⇒ a hiányzó, vagy korlátozottan meglévő személyes funkció helyreállítása, pótlása érdekében teendő intézkedéseket,
- ⇒ a konfliktushelyzetek kezelésének, megoldásának módjait,
- ⇒ szükség esetén az intézményen kívüli élet, vagy a védett környezetben történő életkörülmények kialakításának módjait,
- ⇒ a társadalomba, ill. a korábbi közösségébe történő visszailleszkedése érdekében szükséges koordinált intézkedéseket.

A rehabilitációs program eredményeit a programot kidolgozó munkacsoport negyedévente értékeli, szükség esetén módosítja a programot, meghatározza a további feladatokat.

A segítségnyújtás formái, a rehabilitáció egyes elemeinek meghatározása a segítő folyamatban

Az ellátást igénybe vevő pénzkezelése, jövedelem felhasználása

A lakóotthonban élő személy a saját vagyonát, jövedelmét, költőpénzét maga kezeli, kérésére azonban a szociális segítő a költőpénz felhasználásához segítséget nyújt számára.

Ha az ellátást igénybe vevő cselekvőképességet teljesen vagy részben korlátozó gondnokság alatt áll és az erre vonatkozó ügycsoportban korlátozott a vagyonának kezelése a külön jogszabályban meghatározottak szerint történik.

IV. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

Az ellátás igénybevételének lehetősége a székhely intézmény minden lakója számára biztosított. Új lakó felvételét a leendő lakó és/vagy törvényes képviselője írásbeli kérelme alapján a pszichiáter szakorvos javaslata és a rehabilitációs teammel történő konzultációt követően az intézmény vezetője bírálja el. Amennyiben a lakó jelentkezését elfogadták, úgy kezdetét veszi a lakóotthoni életre történő felkészítés, mivel a beköltözés előtt az ellátottnak egyéni felkészítő programon kell részt vennie.

- ◆ A lakóotthonba csak a székhely intézményben eltöltött minimum 6 hónapos integrációs időszak leteltével lehet beköltözni.
- ◆ A lakóotthoni elhelyezésről megállapodást kell kötni, melyet a lakó és/vagy törvényes képviselője elfogad és aláír.
- ◆ A beköltözés időpontjáról az intézmény vezetője dönt.

- ♦ Felvételnél az új lakó és/vagy törvényes képviselője tájékoztatást kap az intézményi ellátás tartalmáról és feltételeiről, a lakó és hozzátartozó közötti kapcsolattartás lehetőségeiről, módjáról, a lakó jogairól és kötelességeiről, a lakóotthon házirendjéről,
- ♦ Beköltözéskor a lakó nyilatkozik arról, hogy a lakóotthoni házirendet megismerte, annak tartalmát tudomásul vette, szabályait betartja.

V. A SZOLGÁLTATÁSRÓL SZÓLÓ TÁJÉKOZTATÁS HELYI MÓDJA

Intézményünk rendelkezik honlappal, címe: www.gotthardotthon.hu

A honlap tájékoztatást ad az intézmény elérhetőségéről, az ellátásról, a szolgáltatás igénybevételéről, közérdekű adatokról, az intézményi élet napi aktuális eseményeiről.

Dolgozóink és lakóink közösen intézményi újságot – „Mandala” címmel – szerkesztenek, évente két alkalommal, melyet fénymásolással sokszorosítanak, valamint honlapunkon is olvasható. Ebben részletesen szerepelnek az időszak eseményei, a lakók irodalmi alkotásai.

Rendelkezünk az intézményről szóló papír alapú kiadvánnyal, valamint kisfilmmel, melyet eljuttattunk a kerületi gyámhivataloknak és a budapesti kórházak pszichiátriai osztályainak.

Személyes látogatás esetén a kérelmezőt, vagy hozzátartozóját teljeskörűen tájékoztatjuk a lakóotthon életéről, bemutatjuk a lakó és kiszolgáló épületeket.

A lakóotthoni faliújságon ki kell függeszteni minden – a lakókkal kapcsolatos – a székhely intézményben elhelyezett tájékoztatót.

Személyes tájékoztatást nyújtanak a lakóotthoni segítők, ill. a lakóotthonicsoportok, egyéni beszélgetések is.

Közvetett tájékoztatás a lakók képviselőin keresztül történik, ezek formái:

- ♦ lakógyűlések
- ♦ érdekképviseleti fórum
- ♦ ellátotti önkormányzat fórumai és ülései:
 - élelmezési bizottság,
 - befogadó - támogató csoport,
 - lakóbizottság.

VI. AZ ELLÁTOTTAK ÉS A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁST VÉGZŐK JOGAINAK VÉDELMEVEL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

Az ellátást igénybe vevők képességeikhez mértén aktívan részt vehetnek a lakóotthon működtetésében, melyhez a szociális segítő/k/nyújtanak segítséget. A lakóotthonban a lakók érdekvédelmét az Érdekképviseleti Fórum látja el, melynek tagjai közül két fő a

lakóotthonban élő kliens, valamint egy fő lakóotthoni hozzátartozó. Működésének részletes szabályait az intézményi házirend tartalmazza. Bármikor joguk van az ellátottjogi képviselőhöz fordulni. Biztosítani kell részükre az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a közérdekű információkhoz való hozzájutás jogát.

További jogaik:

- ⇒ A lakóotthoni ellátást igénybe vevő jogosult látogatót fogadni. A látogatók fogadásának rendjét a házirend határozza meg.
- ⇒ A lakóotthonban lakók joga, hogy önállóan határozzák meg a házirendben az életvitelükkel kapcsolatos együttélési szabályokat.
- ⇒ Joga van meghatározni, hogy ki milyen feltételekkel léphet be a szobájába az ott élők engedélye nélkül.
- ⇒ Az ellátást igénybe vevők képességeikhez mérten részt vehetnek a lakóotthon működtetésében.
- ⇒ A házirend keretein belül lakótársaival egyetértésben meghatározhatja a takarítás rendjét, módját, a lakószobák díszítését, felszerelésének kialakítását, a személyes használati tárgyak használatát.

A *személyes szolgáltatást* végző személyek jogainak védelmével kapcsolatban részükre biztosítani kell:

- ⇒ a megfelelő munkavégzéshez szükséges feltételeket,
- ⇒ a munkavégzéshez kapcsolódó erkölcsi és személyiségi jogai elismerését,
- ⇒ személyiségi jogaik, emberi méltóságuk tiszteletben tartását.

Szentgotthárd, 2023. szeptember 4.

Mikos Árpád
Mb. intézményvezető

ZÁRADÉK

A Hármashatár Lakóotthon Szentgotthárd (telephely: 9970 Szentgotthárd, Május 1. út 19.) szakmai programját jóváhagyom.

Szombathely, 2023. szeptember 5.

Dr. Jári Alexandra

**a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Vas Vármegyei Kirendeltség
Szervezetirányítási osztályvezetője**

NYILATKOZAT

A Rábaparti Integrált Szociális Intézmény Vas Vármegye (9970 Szentgotthárd, Hunyadi u.29.) intézményben működő Ellátotti Önkormányzat és az Érdekképviselői Fórum a Hármashatár Lakóotthon Szentgotthárd Szakmai Programját megtárgyalta, az abban foglalt tartalommal egyetért, illetve a fenntartónak elfogadásra javasolja.

Szentgotthárd, 2023. szeptember 4.

Lengyel Krisztina
Ellátotti Önkormányzat elnöke

Rupert Regina
Érdekképviselői Fórum